

stemde in zijn inaugurele rede in met deze opvattingen. In aansluiting bij Kuypers inzichten verzette hij zich tegen een apologetische theologie en bepleitte in plaats daarvan een alomvattende christelijke levens- en wereldbeschouwing. Deze visie zou het op moeten nemen tegen de vigerende Amerikaanse levensbeschouwing, die beheerst werd door Herbert Spencers evolutieleer. Het was de taak van de theologie de uitgangspunten van de christelijke beschouwingswijze te formuleren. Om dit goed te kunnen doen, was het raadzaam om aan te sluiten bij de Nederlandse gereformeerde theologie:

Zou het niet reeds eere genoeg zijn, indien het ons vergund werd de verlevendiging der gereformeerde beginselen, die over den oceaan nu schier vijftig jaren plaats greep, op Amerikaanschen bodem over te planten. O, wanneer straks een jonger geslacht zal zijn opgegroeid, en wanneer met de taalscheiding de grootste der slagboomen zal zijn weggevallen, die de Amerikaansche ideeën het doordringen onder ons tot dusver belemmerd hebben, zal dan met het Hollandsch nationaliteitsgevoel ook de geest der gereformeerde vaderen van ons wijken, om voor hetzelfde, wat wij nu om ons heen betreuren, in ons midden plaats te maken? Of zal er dan hechter band gelegd zijn dan taal en zeden scheppen kunnen, en zal, wanneer de stemme des bloeds niet meer spreekt, de geestelijke verwantschap tot America spreken, en ons in den Naam des Heeren, en al uit den mond der broederen vermanen, dat wij als theologen, als christenen, den echten Hollandschen typus bewaren moeten? (...) wij kunnen in geestelijke en theologische belangen het oude vaderland geenszins ontbeeren. God heeft daar en werk gewrocht, waardoor Hij blijkbaar ook ons bevoordeelen en zegenen wil; wij kunnen en mogen niet verwachten, dat Hij onafhankelijk daarvan, door directe bemoeienis, ons denzelfden weg leiden zal. (...) wanneer we daarop zien, dan kan het niet langer een kwestie van utiliteit zijn, maar wordt het voor ons een levensvraag, of wij zoo lang en zoo innig mogelijk, die geestelijke gemeenschap met onze broederen in Nederland aanhouden en oefenen willen (...) Voor wie tot op den achtergrond van de kampplaats de beginselen eenigermate heeft leeren doorblikken, voor dien kan het niet twijfelachtig zijn, dat de strijd ten slotte niet één of

28. Op 18 december 1888 bekritiseerde Bavinck in zijn rectorale oratie die groep christenen, die, in plaats van te pogen de samenleving te verbeteren, zichzelf ervan afzijdig hield 'en ging soms, erger nog, naar Amerika scheep ging, het vaderland als toch verloren aan het ongelooft prijsgevende'. H. Bavinck, *De katholiciteit van christendom en kerk*, ingeleid door G. Puchinger (Kampen, 1969), pag. 35.

29. 'Rede van prof. G. Vos, Ph.D., bij het aanvaarden van zijn professoraat in de theologie aan de Theologische School te Grand Rapids, Mich., den 29en Aug. [sic!] 1888,' manuscript, afgeschreven door J.B. Hoekstra, Pella, Iowa, 7 mei 1889. *Archief-Calvin Theological Seminary*.

30. Zie voor Kuyper en Amerika: James D. Bratt, 'Abraham Kuyper, American history, and the tensions of neo-calvinism', in: George Harinck & Hans Krabben-dam (red.), *Sharing the reformed tradition: the Dutch-North American exchange, 1846-1996* (Amsterdam, 1996), pag. 97-114.